

ת"פ 27432/04/13 - אלי חביב נגד מדינת ישראל

בית משפט השלום בנתניה

ת"פ 27432-04-13 מדינת ישראל נ' חביב

בפני	כבוד השופטת הדס רוזנברג שיינרט
מבקש	אלי חביב ע"י ב"כ עו"ד איתי שוחט
נגד	
משיבה	מדינת ישראל ע"י ב"כ עו"ד סיגל אלפר-גוטשל

החלטה

1. בפניי בקשה לביטול כתב אישום, שעניינה עבירות כנגד שוטרים, המיוחסות לנאשם בכתב האישום.

2. לטענת ב"כ הנאשם, יש להורות על ביטול כתב האישום מחמת אכיפה בררנית של הרשות, כל זאת בשים לב לעובדה, שהמחלקה לחקירות שוטרים החליטה כי נסיבות העניין אינן מצדיקות פתיחה בחקירה כנגד השוטרים, בגין התנהלותם באירוע מושא כתב האישום, חרף טענות הנאשם בעניין זה. לבקשת הנאשם צורפו הודעת הנאשם בחקירתו וכן ההודעה שנשלחה לנאשם מטעם מח"ש. עוד הפנה הסנגור למספר החלטות שיפוטיות, בהן בוטל כתב אישום, תוך קבלת טענה של "הגנה מן הצדק".

3. המאשימה מתנגדת לבקשה. לשיטת המאשימה, בהגישה את כתב האישום נגד הנאשם, היא פעלה בהתאם להנחיית פרקליט המדינה, תוך שכלל חומר החקירה הועבר לבחינת המחלקה לחקירות שוטרים, וכתב האישום הוגש רק לאחר שהתקבל אישור שפיטה כנדרש. מוסיפה התביעה וטוענת, כי עיון בכלל הראיות שנאספו בתיק, מצביע על אבחנה ברורה בין גרסת הנאשם, לה לא נמצאו תימוכין, לבין גרסת השוטרים, המחוזקת כדבעי. המאשימה גורסת, כי בנסיבות העניין, בהתאם להלכה הפסוקה, אין מקום להחלטת "הגנה מן הצדק". עוד נטען, כי ככל שבמהלך ההליך המשפטי, שיתנהל נגד הנאשם, יעלו ממצאים נגד השוטרים המעורבים, אפשר יהיה להביאם לידיעת מח"ש, אשר תשקול עמדתה בשנית.

דין והכרעה

4. אין חולק כי גרסת הנאשם, לפיה השוטרת "הרביצה לו" ו"עקמה לו את היד" (ראו הודעת הנאשם ש' 14,22), הועברה לבחינת המחלקה לחקירות שוטרים, יחד עם מכלול הראיות שנאספו במהלך החקירה. מן ההודעה שנשלחה ממח"ש לנאשם עולה, כי החלטת מח"ש, לפיה נסיבות העניין אינן מצדיקות פתיחה בחקירה פלילית, נתקבלה לאחר עיון בחומר הראיות של האירוע מושא התלונה. בהמשך לכך, הונפק אישור שפיטה, בהתאם לנהלים. יתרה מזאת,

הובהר לנאשם במכתב שנשלח אליו בתאריך 22/4/13, כי הוא רשאי לערור על החלטת מח"ש בפני היועץ המשפטי לממשלה תוך 30 יום. הנאשם בחר שלא להגיש ערר על החלטת מח"ש.

5. בע"פ 3215/07 פלוני נ' מ"י (ניתן ביום 4.8.08, פורסם במאגרים), קבע בית המשפט העליון:

"משכך, לשם העלאת טענה בדבר "הגנה מן הצדק", הנשענת על טענה לאכיפה בררנית, יהיה על הטוען להראות, בראש ובראשונה כי מדובר בהבחנה בין מי שהדמיון ביניהם רלוונטי לעניין, במובן זה שהוא מצדיק התייחסות דומה בשאלת הגשתו של כתב אישום. בשלב השני יהא על הטוען להראות כי בבסיס ההבחנה ניצב מניע פסול, בין אם בדמות שרירותיות, התחשבות בשיקולים שאינם מן העניין, או חלילה שקילת שיקולים שאינם ראויים. מטבע הדברים מדובר בשני שלבים השלובים זה בזה, ואשר רב המשותף להם. הנטל להוכיחם, שאיננו פשוט כלל וכלל, מוטל על הנאשם, באשר הפרקליטות, ככל רשות מנהלית, נהנית מהחזקה לפיה פעולותיה נעשות כדין (ראו עניין זקין, בעמוד 307)" (סעיף 37 לפס"ד).

6. לאחר שבחנתי מכלול הנתונים שהוצגו בפני לעת הזו, לא מצאתי כי הונחה תשתית ראיתית לטענת ההגנה, לפיה נדרשה התייחסות זהה לסוגיית הפתיחה בחקירה פלילית כנגד הנאשם וכנגד השוטרים, או לטענת ההגנה, לפיה בבסיס החלטת הרשות מצויים מניע פסול, שרירותיות או שיקולים בלתי ראויים. לא הוכח בפניי, ולו לכאורה, כי הגשת כתב האישום עומדת בסתירה לעקרונות של צדק ושל הגינות משפטית, כל זאת כפי שיבואר להלן;

7. על מנת לעמוד על מניעיה של התביעה בהגשת כתב האישום נגד הנאשם, יש לתת את הדעת, בין היתר, למהותו ולתכליתו של נוהל "אישור שפיטה", המעוגן בהנחיות פרקליט המדינה, והעוסק במצב של תלונות הדדיות של שוטר ואזרח. במקרה דנן, פעלה התביעה בהתאם לנוהל "אישור שפיטה", המעוגן בהנחיה מספר 2.18 להנחיות פרקליט המדינה, בהעבירה את חומר החקירה שנאסף לבחינת מח"ש. המחלקה לחקירות שוטרים, בחנה את מכלול הראיות והגיעה למסקנה כי נסיבות העניין אינן מצדיקות פתיחה בחקירה נגד השוטרים. בהמשך לכך, ניתן אישור שפיטה בעניינו של הנאשם, תוך שהובהרה לו זכותו להגיש ערר על החלטת מח"ש ליועץ המשפטי לממשלה. הנה כי כן, רשויות התביעה פעלו במסגרת סמכויותיהן, בהתאם לחוק ולנהלים, אשר גובשו בהנחיית פרקליט המדינה, לאחר שקילה פרטנית של נסיבות המקרה.

8. לא זו עם זו, סבורני כי טרם שמיעת הראיות בתיק, לא ניתן לקבל החלטה מושכלת, המבקרת את תבונת החלטת רשויות התביעה, בנוגע להיעדר חקירה פלילית ביחס להתנהגות השוטרים. שלילת ההחלטה המנהלית, אך על בסיס הודעתו הלקונית של הנאשם, אשר צורפה לבדה מטעם הסנגור לבקשה, ללא שקילה של כלל העדויות והראיות הנוספות הקיימות בתיק, איננה נראית לי ראויה. נדמה כי יפים בעניין זה, דברי בית המשפט המחוזי בחיפה, בע"פ 10726-01-11 מ"י נ' קנדרו (24.3.11), אשר קיבל את ערעורה של המדינה, על ביטול כתב אישום מחמת הגנה מן הצדק, בנסיבות דומות:

"הליך פלילי צריך להתברר כאשר על בית משפט, במקרה זה, לזמן את השוטרים ולשמוע את מכלול הטענות ויכול היה בית משפט לקבוע לאחר שמיעת העדויות כי למעשה המשיב הוא זה שהותקף ולא להיפך. ביטול כתב אישום עקב אי ביצוע פעולת חקירה במח"ש אינו הסעד הנכון ויכול גם לגרום לתמריץ שלילי להגשת תלונות סרק נגד שוטרים באופן

שבו תוצפ מח"ש בתלונות וכתוצאה מאי חקירה ראויה יטענו טענות שעניינם להגנה מן הצדק. ראוי היה, על כן, לקיים את ההליך, לברר את הטענות ובמסגרת פסק דין יכול היה בית משפט גם להתייחס להתנהגות השוטרים, אם ימצא כי התנהגות זו אינה ראויה וכן להתייחס לכל החלטה שקיבל מח"ש" (הדגשות שלי - ה.ר.ש).

9. בקשה לביטול כתב אישום, בנסיבות דומות לאלו הקיימות בענייננו, נדונה גם בע"פ 35419-05-11 (מחוזי ירושלים) מ"י נ' טל (11.10.11). בית המשפט המחוזי דחה את טענות ההגנה בקבעו כדלקמן:

"המשיבים אכן התלוננו על הפעלת אלימות נגדם בעת מסירת הודעותיהם במשטרה, שנגבו בסמוך לאחר האירועים מושא כתב האישום, והודעותיהם הועברו לטיפול של מח"ש כנדרש. ואולם, איננו סבורים כי בכך הונח יסוד מספיק לפתיחה בחקירה במשמעות שמייחסים לה המשיבים, היינו גביית הודעות השוטרים ועדים נוספים. מקובלת עלינו התיזה שהובאה מפי ב"כ המערער, כי למח"ש שיקול דעת להחליט בדבר אופן החקירה עת מתקבלת בידיה תלונה ראשונית בדבר הפעלת אלימות, הגלומה בהודעה שנגבתה מחשוד אשר נחשד בעבירות אלימות נגד שוטרים".

וכן:

"תלונתם הראשונית של המשיבים התבררה על פי הנהלים הנוהגים במח"ש, ובשלב בו הוגש כתב האישום לא היה כל פגם בהגשתו. זאת, הן על פי נוהל "אישור שפיטה" והן לגופו של עניין. משהוגש כתב האישום והחל הדיון בבית המשפט בתיק הפלילי, לא היה בכך כשלעצמו כדי להצדיק פתיחה מחדש של ההליך במח"ש, במקביל להליך המשפטי. משנפתח ההליך המשפטי, שומא היה על בית המשפט לנהל עד תום, וככל שהיה מתברר בעת שמיעת הראיות כי השוטרים הפעילו אלימות נגד המשיבים, ניתן היה לחדש את החקירה בתלונת המשיבים לאחר מכן. נזכיר, כי החלטת בית המשפט התקבלה ללא שמיעת ראיות ובטרם הוחל בדיון המשפטי גופו, רק על יסוד הטענה בדבר היעדר הדדיות בחקירת התלונות כביכול. במצב הדברים שנוצר, לא בוררו נסיבות האירוע כלל, ולא ניתן כיום לדעת מי נקט באלימות - האם אלה המשיבים או שמא השוטרים.

לסיכום, אנו סבורים, כי משהונח כתב האישום לפני בית משפט קמא ומשהוכח כי המערער פעלה על פי סדרי עבודתה בלא שנפלו בכך פגמים, היה על בית המשפט להמשיך בבירור כתב האישום. גם לגופו של עניין אנו סבורים, כי אין יתרון בבירור מקביל של אירוע אלים הן על ידי מח"ש והן על ידי בית המשפט בו זמנית. ההיפך הוא הנכון. נוהל "אישור שפיטה" בא למנוע מצבים מעין אלה וקובע, כאמור, קדימות לבירור תלונת האזרח נגד השוטר. זאת נעשה בענייננו כפי שביארנו לעיל. משנמנעו המשיבים להתייצב למסירת תלונה במח"ש, תהא הסיבה לכך אשר תהא, ומשנמצא על ידי מח"ש כי בנסיבות העניין, על יסוד החומר שהיה מונח לפניו, כי אין מקום להמשיך בבירור אחר, נפתחה הדרך לנקיטה בהליך פלילי נגד המשיבים. **משהוחל במסלול זה, היה מקום לקיים את בחינת העובדות באירוע גופו במסגרתו, בבית המשפט, תוך שמירה על האפשרות לשוב להליך במח"ש אם יהיה צורך בכך לאחר שיתבררו נסיבות העניין.** זו היתה גם מסקנת בית המשפט גם בע"פ (י-ם) 2139/08 מדינת ישראל נ' סנדור [פורסם בנבו] (מיום 1.6.08), אליו הפנו ב"כ המשיבים" (הדגשות שלי-ה.ר.ש).

10. סיכומם של דברים, אני קובעת כי במקרה דנן, תלונתו הראשונית של הנאשם התבררה על פי הנהלים הנוהגים במח"ש, ובשלב בו הוגש כתב האישום לא היה כל פגם בהגשתו. זאת, הן על פי נוהל "אישור שפיטה" והן לגופו של עניין. משהוכח כי המאשימה פעלה על פי סדרי עבודתה, בלא שנפלו בכך פגמים, יש מקום להמשיך בבירור האשמות לגופן,

כאשר מכלול טענות ההגנה תיבחנה, במידת הצורך, לאחר שמיעת הראיות, במסגרת הכרעת הדין. מאליו מובן, כי נשמרת לנאשם זכותו לשוב ולפנות למח"ש בבקשה לשיקול בשנית את עמדתה, ככל שהממצאים שיתגלו במהלך ניהול התיק, יצדיקו זאת.

11. טרם סיום אציון, כי הנאשם נמנע מלפעול, כפי שיכול היה, כאשר קיבל לידיו את המכתב ובו החלטת מח"ש, באופן של תקיפת ההחלטה במסגרת הליך של ערר או במסגרת פניה בעתירה לבג"ץ על מנת לחייב את מח"ש לבצע את החקירה. הימנעות הנאשם בהקשר זה, מהווה שיקול נוסף כנגד קבלת הבקשה שבנדון, במסגרת ההליך הפלילי (להחלטה דומה ראו עניין קנדרו לעיל).

12. עוד אבהיר, כי עיינתי טרם מתן ההחלטה, בפסיקה אליה הפנה הסנגור בטיעוניו, בדגש על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים, **בע"פ 10645-02-14 מ"י נ' גל ממן**. דא עקא, לא מצאתי כי הנידון דומה לראיה. כך למשל, בפס"ד בעניין גל ממן לעיל, דובר במקרה בו החלטת מח"ש הייתה החלטה לגניזה של התיק מחמת חוסר עניין לציבור, הא ותו לא, מבלי שצוין בהחלטה כי נבחן כלל חומר הראיות בתיק, זאת בשונה מן המקרה שבפניי. יתרה מכך, בית המשפט נתן בעניין גל ממן, משקל ניכר לעובדה כי תלונת אחת הנאשמות, בדבר התנהגות השוטרים כלפיה, גובתה בתיעוד רפואי אודות חבלות בגופה, נתון שאינו קיים, לכאורה, במקרה שבנדון.

13. נוכח האמור עד כה, אני דוחה את הבקשה לביטול כתב האישום.

המזכירות תעביר ההחלטה בדחיפות לצדדים.

ניתנה היום, כ' חשוון תשע"ו, 02 נובמבר 2015, בהעדר הצדדים.